

מלחמה - אתחלתא דגאולה

(מגילה ז' ע"ב)

עמוד א'

חיי שרה תשפ"ה 020

בֵּית הַלְחָמִי: תִּיקוּן לַחֵם – מִלְחָמָה

כתיב (שמואל א טז, א) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־שְׁמוּאֵל וְכוּ' מֵלֵא קִרְנָךְ שְׁמֹן וְלֶךְ אֲשַׁלְחֶךָ אֶל־
יִשְׂרָאֵל בֵּית הַלְחָמִי כִּי־רָאִיתִי בְּבָנָיו לִי מִלֶּכֶד: וְעוֹד נֹאמֵר (שם שם, יח) רָאִיתִי בֶן לְיִשְׂרָאֵל
בֵּית הַלְחָמִי יָדַע נֶגֶן וְגִבּוֹר חֵיל וְאִישׁ מִלְחָמָה:

נתבונן במבט הפנימי הנוכחי להבין ולהשכיל שם המקום - בֵּית הַלְחָמִי.

יִשְׂרָאֵל בֵּית הַלְחָמִי

רש"י (שם) פירש מלשון 'לחם' וז"ל, בֵּית הַלְחָמִי - בבית לחם, עכ"ל. וברד"ק (שם
, יז, נח) מצאנו טעם נוסף לשם בֵּית הַלְחָמִי, וז"ל, נקרא בית הלחמי לשני דב-
רים; על שם מקומו בית לחם, ועל שם שהיה איש מלחמה, עכ"ל. וביתר הרחבה
כתב בספרו ספר השורשים (ערך עלם) וז"ל, יִשְׂרָאֵל בֵּית הַלְחָמִי, כלומר מבית הלחם
הוא, ואיש מלחמה היה, ומפורסם וידוע היה בגבורה, לכך היו קורין אותו בֵּית
הַלְחָמִי (מלשון מלחמה), עכ"ל.

וזש"כ להלן (שמואל א טז, יח) רָאִיתִי בֶן לְיִשְׂרָאֵל בֵּית הַלְחָמִי יָדַע נֶגֶן וְגִבּוֹר חֵיל
וְאִישׁ מִלְחָמָה. והיינו שכח גבור חיל ואיש מלחמה ירושה לדוד מבית אביו - יִשְׂרָאֵל
בֵּית הַלְחָמִי, והבן.²

בית הלחמי הוא שורש התיקון ל'בזעת אפיה תאכל לחם'

המלחמה הראשונה והתמידית שנאמרה בתורה היא קללת אדה"ר (בראשית ג, יט)
בְּזָעַת אִפְיָךְ תֹּאכַל לֶחֶם. כלומר שנדרש מהאדם להילחם עם האדמה על מנת
להוציא פריה. וּבֵית הַלְחָמִי הוא שורש התיקון לבחינת מלחמה הנמצא בלחם.
וכן כתב הקהלת יעקב (ערך שולחן) וז"ל, שולחן גימטרייה (שצד) דוד בן ישי וח'
אותיות. ועל כן אמר דוד (תהלים כג, ה) תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי שְׁלֹחַן שֶׁהוּא מִסְפֵּר דוֹד בֶּן

^א ועין עוד דברי הרד"ק להלן (שמואל ב כא, יט) וז"ל, מבני לחמי ר"ל מהגבורים המתחסים לבית לחם, עכ"ל.

^ב וביאור נוסף מהו הַלְחָמִי, עין חמדת ימים (שבת קודש פ"ה, אות סח), וזרע קודש (אמור ד"ה ולכן כל מיני שפע).

^ג עין רבינו מיוחס (בראשית ג, יט) וז"ל, תאכל לחם עד שובך אל האדמה. כלומר כל ימי חיך כך תהיה נהוג, עכ"ל.

^ד וז"ל הרש"ר הירש (בראשית ג, יט), כל הצער של חיי העצבון מתבטא בתיבת "לחם". המזון נקרא "טרף", - על שום שנטרף מידי הטבע; והוא נקרא "לחם", - על שם שיושג תוך מאבק סוציאלי, במלחמת הכל בכל. אילו יכול האדם להתפנות לרוחו, ולא רק ללחם חוקו, לא היה אדם נלחם באדם, ולא היה משקל רב למושג הקניין. אולם, חיי האדם תלויים בפרוסת הלחם, והוא זוכה בה רק ב"עצבון"; ומשום כך, משטרף את המזון מידי הטבע, הוא נלחם על קניינו עם האדם; ויש שיילחם בטרם יטרף, - שמא יקדמנו אחר במקור הטבע, עיי"ש.

^ה תלמוד בבלי (יומא ע"ה) תניא, איסי בן יהודה אומר: מן שירד להם לישראל היה מתגבר ועולה, עד שרואין אותו כל מלכי מורח ומערב, שנאמר תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי שְׁלֹחַן נגד צררי. (כלומר שלחן שאמר דוד הוא בבחינת 'מן', עין לקמן)

מלחמה - אתחלתא דגאולה

(מגילה י"ז ע"ב)

עמוד ב'

חיי שרה תשפ"ה 020

ישי. וזהו דוד בן ישי הלחמי, הוא בית שממנה יוצא לחם, עכ"ל. והיינו כלחם הפנים הנמצא על גבי השולחן, שהוא שורש התיקון ללחם שנדרש בשבילו - מלחמה.

ומעין כך מובא בספר הליקוטים (האזינו, על הפסוק "כי שם ה' אקרא", ד"ה וזהו מה), והוסיף לבאר שאותו תיקון תוקן ע"י עובד. וז"ל, ואמר דוד המלך ע"ה על אדה"ר, (תהלים צב, ה) כִּי שִׁמְחֵתֵנִי ה' בְּפַעֲלָךְ. שהוא אדה"ר שנתן לו ע' שנה, שאם לא כן לא היו לו חיים כלל, ולא יצא דוד לעולם. עד שבא עובד ותיקן לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ (בראשית ב, טו) שנאמר לאדה"ר, ולכן נקרא עובד (וכן תיקן את קין שהיה עובד אדמה). ותחת מה שנאמר לאדה"ר בְּזַעַת אֶפְיָךְ תֹּאכַל לֶחֶם, לכך נקרא ישי בֵּית הַלְחָמִי, עכ"ל.¹

עומר לגלגלת

ושורש לחם דתיקון שנגלה תיקונו ע"י עובד, הוא המן. שהמן ירד מהשמיים, ללא מלחמה של 'בְּזַעַת אֶפְיָךְ תֹּאכַל לֶחֶם'. ונרמזו במן עצמו 'ישי', כדברי הזרע קודש (אמור, שם) עֹמֵר לְגַלְגֵּלָת (הנאמר במן), עומר עם האותיות עולה בגימטרייה ישי.

ובא בנו דוד, והשלים את תיקון בְּזַעַת אֶפְיָךְ תֹּאכַל לֶחֶם - 'עֹמֵר לְגַלְגֵּלָת'. על ידי שנלחם עם גלית המתנגד לגלגלת.² וזהו סוד תפארת דברתו במלחמה, כמ"ש (שמואל א יח, ז) הִפֵּה שָׂאוֹל בְּאַלְפֵי וְדוֹד בְּרַבְבֵּיתוֹ. ויתר על כן, הכה דוד את גלית דייקא בגלגלתו - עֹמֵר לְגַלְגֵּלָת. ואותו הכאה נעשתה באבן קלה וללא טורח.

ומעין כך - ללא טורח ויגיעה - ינצח משיח בן דוד בן ישי הלחמי את כל אובי ה'. ויקום דברי דוד משיח ה' לגלית (שמואל א יז, מז) וַיִּדְעוּ כָּל־הַקְּהָל הַזֶּה כִּי־לֹא בְּחֶרֶב וּבַחֲנִית יְהוֹשִׁיעַ ה' כִּי לֹה' הַמַּלְחָמָה וְנָתַן אֶתְכֶם בְּיַדְנוּ, בב"א.³

¹ מדרש הגדול (שמות כה, כג) ועשית שלחן. השלחן זכר למן, דכתיב תְּעַרְךָ לְפָנַי שְׁלֶחֶן נגד צוררי (תהלים כג, ה)

² ועין עוד שם רות ד"ה ויהי בימי שפוט השופטים.

³ רבי אברהם בן הרמב"ם (שמות טו, טו) עמר לגלגלת וג', וזה מן נפלאות המן ואותותיו המפליאות, ששנו במאכלו הגדול והקטן והחזק והחלש לכל איש עמר לגלגלת.

⁴ אברבנאל (שמואל א יז) כאשר שב דוד מהכות את הפלשתי שהביאוהו לפני שאול וראש הפלשתי בידו אז שאל לו על מדות אביו ותכונותיו, וזהו שאמר בן מי אתה הנער? והוא השיבו שהוא בן ישי גבור ואדם נכבד, וזהו בית הלחמי, כי בית יורה על מעלת המשפחה. (וכן כתיב (במדבר א, ב) לְמַשְׁפַּחְתֶּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפָּר שְׁמוֹת כָּל־זָכָר לְגַלְגֵּלָתָם.)

⁵ ועין פרישה (י"ד, ס' רסד אות ז') וז"ל, ומצוה מן המובחר למול בברזל. שמעתי טעם ע"פ המדרש שכך הובטח לברזל ביום שנבקע הכובע של ברזל שהיה בראשו של גלית לפני דוד, עכ"ל. כלומר דוד תיקן את בחינת המלחמה הנמצא בלחם במעשה גלית (כנ"ל), ומעשה מילה (במקום 'לחם חוקי') הוא מלחמה - קטלה פלגא, כנגד היצה"ר השורה על אות ברית קודש.

⁶ לעוד בחינות בלחם - מלחמה, ניתן לעיין במבט הפנימי מ'ס' (לחם מן השמים כנגד בלעם) ומ'ס' 17 (לחם מן השמים, מאכל לאנשי מלחמה).